

पठतु संस्कृतम्
शिक्षा

एप्रिल् ३०, २०२२

पाठः - १

अङ्काः १००

1) अधः दत्तानां कृदन्तानाम् इतरे वचने लिखत। (१०)

a)		लिखन्तौ	
b)	पठन्		
c)			नमन्तः
d)		जीवन्तौ	
e)	गच्छन्		

2) आवरणे दत्तस्य क्रियापदस्य शतृप्रत्ययान्तं रूपं रिक्तस्थाने लिखत (५)

- शिशू क्षीरं _____ हसतः । (पिबति)
- महेशः दूरदर्शनं _____ खादति । (पश्यति)
- पाचकाः _____ पाकं कुर्वन्ति । (गायती)
- भक्तः श्लोकं _____ कार्यं करोति । (वदति)
- बालकः _____ पतति । (धावति)

3) रिक्तस्थानं पूरयत (१०)

	विभक्तिः	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
अस्मद्	षष्ठी			
किम् (पु)	सप्तमी			
युष्मद्	चतुर्थी			
धेनुः	पञ्चमी			
किम् (स्त्री)	तृतीया			

4) एतानि पदानि उपयुज्य वाक्यानि रचयत (५)

- नृत्यन्ति
- पठित्वा
- पाठयन्
- गतवत्यः
- विलिख्य

5) सन्धिं कृत्वा नाम लिखत (१०)

- a. कियत् + चिरम्
- b. बालिकास् + षोडश
- c. चक्रिन् + ढौकसे
- d. तत् + ज्वलति
- e. धनुस् + टङ्कारः

6) सन्धि-विच्छेदनं कृत्वा नाम लिखत (१०)

- a. सच्चित्
- b. उड्डयते
- c. तज्जीवनम्
- d. सञ्जयः
- e. पतङ्गमरुकम्

7) कृदन्त / लकार रूपं लिखत (१०)

धातुः	कृदन्तः / लकारः	
घ्रा	तव्यत्	
त्यज्	क्तवतु (पु)	
भू	कर्मणि लट्	
दा	लृट्	
हस्	शतृ पुं	
लिख्	तुमुन्	
कम्प्	अनीयर्	
पूज्	क्त्वा	
चिन्त्	क्त पु	
पठ्	ल्यप्	

8) सूक्तेः अर्थः लिखत । (३)

सतां हि सन्देहपदेषु वस्तुषु प्रमाणमन्तःकरणप्रवृत्तयः

9) प्रहेलिकायाः अर्थम् उत्तरं च लिखत । (३)

पर्वताग्रे रथो याति भूमौ तिष्ठति सारथिः ।
चलते वायुवेगेन पदमेकं न गच्छति ॥

10) सुभषितस्य सन्धिच्छेदं तात्पर्यम् च लिखत । (४)

यथा ह्येकेन चक्रेण न रथस्य गतिर्भवेत् ।
एवं पुरषकारेण विना दैवं न सिद्ध्यति ॥

11) श्लोकस्य पदविभागः अन्वयं तात्पर्यं च लिखत । (५)

व्यासं वसिष्ठनप्तारं शक्तेः पौत्रमकल्मषम् ।
पराशरात्मजं वन्दे शुकतातं तपोनिधिम् ॥

12) एकवाक्येन उत्तरं लिखत (१०)

- “शिशुपालवधम्” काव्यस्य लेखकः क ?
- नारदः कस्य सन्देशं गृहीत्वा आगतवान् ?
- कृष्णः कस्य नगरस्य नृपः अभवत् ?
- पुरा कः दैत्यः लोकान् पीडयति स्म ?
- कम् अवतारं धृत्वा महाविष्णुः हिरण्यकशिपुं हतवान् ?

- f. हिरण्यकशिपुः जन्मान्तरे कः जातः ?
- g. कस्य “वधं करोतु” इति नारदः श्रावितवान् ?
- h. शिशुपालस्य वधात् किं भविष्यति?
- i. भारतदेशः कस्य दक्षिणभागे अस्ति ?
- j. अस्माकं शरीरं किमर्थम् अस्ति ?

13) संसन्दर्भम् व्याख्यात (५)

कृष्ण ! भवान् सर्वं जानाति ।

14) मेलयत (५)

a. किरीटम्	- वर्ष
b. उत्तरम्	- हिमाद्रेः
c. भारती	- हिमवान्
d. दक्षिणम्	- समुद्रस्य
e. भारतम्	- सन्ततिः

15) पञ्च-वाक्यैः संस्कृतेन वर्णनं कुरुत (५)

परोपकारः